

визначає особливості їхньої індивідуальності і спрямовує свої зусилля на формування особистості учня. А. Я. Коменський писав про те, що людині, щоб стати людиною, необхідно отримати освіту і виховання і, з цією метою мають існувати школи, він вважав, що будь-яка дія походить із середини, тобто збуджуюча сила людини - це її індивідуальні особливості і потреби. Вони допоможуть дитині виробити власні способи пізнання і знайти такі види діяльності, котрі будуть її мотивувати на досягнення успіху.

У процесі дослідження було виявлено, що в реалізації цього завдання є перепони, оскільки деякі вчителі не володіють відповідним поняттєвим та термінологічним апаратом, щоб аналізувати психологічні особливості учнів, їхні переконання, не знають, як допомогти учням покращити розвиток. Небажання педагогів опанувати знання в галузі психолого-педагогічної діагностики сигналізує про їхню нездатність примиритися зі змінами. Можливо, вчителі не впевнені у тому, що зможуть врахувати інтереси, вміння та здібності кожного учня, створити індивідуальні навчальні плани і впровадити їх, і тому навіть не приступають до цієї роботи. Педагогічна практика свідчить про інше - результат цієї роботи забезпечує зворотній зв'язок в освітньому процесі й допомагає вчителям оперативного здобути інформацію про запити учнів щодо змісту та викладу навчального матеріалу.

Одним із важливих завдань школи є формування індивідуального стилю особистої діяльності учнів, адже формування індивідуального стилю просуває особистість на більш високі рівні здійснення діяльності. Тому потрібно вдумливо та серйозно планувати цю роботу. Учні і батьки повинні теж мають бути ознайомлені із планами школи з розвитку індивідуальності школярів та усвідомити їх значення. Освітній процес має відбуватися з урахуванням індивідуальних особливостей та здібностей, відповідно до яких добирають технології і методи навчання та виховання. Для цього необхідно, щоб освітні програми створювались на основі індивідуальних особливостей та навчальних потреб учнів, а вчителі, так само як і учні, використовували індивідуальний стиль професійної діяльності. Також має бути створена програма взаємодії з батьками щодо пошуку та підтримки забезпечення індивідуального підходу до освіти та виховання дітей.

ЗМІСТОВИЙ АСПЕКТ САМООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ДО ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ

О.М. Горошкіна, доктор пед. наук, професор

Останнім часом увагу науковців і вчителів-практиків зосереджено на розвиткові й саморозвиткові суб'єктів освітнього процесу, досягненні результатів, необхідних для комфортного входження учнів у соціум, готовності відповідати на виклики ХХІ століття. Для ефективного розв'язання завдань, визначених Законом України «Про освіту», Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, стратегічним документом «Нова українська школа», необхідно всі потужні ресурси шкільних предметів спрямувати на формування ключових компетентностей

учнів, що сприятимуть їхньому особистісному й професійному становленню, забезпечать успішність і конкурентоспроможність.

Розв'язати окреслені завдання зможе лише компетентний учитель, який сам володіє всіма означеними компетентностями й має науково обґрунтований та експериментально перевірений інструментарій для їх формування в учнів. У цьому контексті надзвичайно гостро постало питання самоосвітньої підготовки вчителя до формування ключових компетентностей учнів, розроблення науково-методичного забезпечення підготовки вчителя до реалізації компетентісно орієнтованого навчання. На часі пошук продуктивних освітніх методик і технологій, які ґрунтувалися б не лише на застосуванні вчителями здобутих у закладах вищої освіти теоретичних знань, практичних умінь і навичок, а й на розвитку в них досвіду самостійного пошуку й здобування знань, мотивації їх до постійного професійного саморозвитку й самовдосконалення.

Сучасний учитель має володіти низкою вмій: ставити цілі й досягати їх разом із учнями; пов'язувати навчальний матеріал із життєвими потребами та інтересами учнів; створювати на ситуації успіху; проектувати компетентісно орієнтовані уроки; розробляти компетентісно орієнтовані завдання, спрямовані на формування предметної і ключових компетентностей суб'єктів освітнього процесу; бачити прогалини не тільки в знаннях школярів, а й у готовності жити в суспільстві; залучати життєвий і навчальний досвід учнів; оцінювати не лише навчальні досягнення, а й розвиток особистісних якостей здобувачів освіти; виявляти повагу до них, їхніх суджень тощо. Це стає можливим за умови системної самоосвітньої підготовки вчителів, спрямованої на професійно-фахове та індивідуально-особистісне зростання їх. Зміст самоосвітньої підготовки містить психологічний, психодидактичний, педагогічний та предметний складники. Основними формами самоосвітньої підготовки педагога є індивідуальні (професійний саморозвиток) і групові (мережеві педагогічні спільноти).

Оновлення змісту методичної підготовки зумовлено вимогами компетентісного підходу як основи модернізації освітнього процесу, відповіддю на сучасні соціальні виклики.

ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТАРШОКЛАСНИКІВ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ

М. І. Піддячий, доктор пед. наук, професор

У процесі дослідження форм, методів, засобів формування ключових компетентностей старшокласників виявлено ряд суперечностей, які спричинили домінування когнітивної складової психологічної сфери у значної кількості старшокласників. Обґрунтування психолого-педагогічних засад формування є важливим для розв'язання низки суперечностей між: потребами старшокласників і можливостями їх задоволення системою загальної середньої освіти; соціальним замовленням якісної підготовки старшокласників конкурентоспроможних у житті та праці і недостатнім рівнем їхньої підготовки до взаємодії у побутових умовах та на